

Cirkulärnr: 2003:107
Diariernr: 2003/2492
Handläggare: Staffan Wikell
Per Henningsson
Sektion/Enhet: Kommunalrättssektionen
Civilrättssektionen
Datum: 2003-12-01
Mottagare: Kommunstyrelsen
Kommunledning
IT
Rubrik: Ny bestämmelse i förvaltningslagen om användning av fax och e-post hos myndigheter och nytt lagkrav på information om användning av cookies

CIRKULÄR

*Kommunalrättssektionen
Staffan Wikell
Civilrättssektionen
Per Henningsson*

2003-12-01

Kommunstyrelsen
Kommunledning
IT

Ny bestämmelse i förvaltningslagen om användning av fax och e-post hos myndigheter och nytt lagkrav på information om användning av cookies

1. Ny bestämmelse i förvaltningslagen om användning av fax och e-post hos myndigheterna

I 4 och 5 §§ förvaltningslagen (1986:223) regleras myndigheternas service-skyldighet, alltså skyldigheten att lämna upplysningar, vägledning, råd och annan sådan hjälp till enskilda i frågor som rör myndighetens verksamhetsområde samt att ta emot besök och telefonsamtal från enskilda.

Genom en ny bestämmelse i 5 § andra stycket förvaltningslagen (1986:223, 2003:246, prop. 2002/03:62) har det införts en uttrycklig skyldighet för myndigheterna att se till att medborgarna kan kommunicera med dem med hjälp av telefax och e-post. Detta innebär bland annat att alla kommuner och landsting måste ha denna möjlighet. Bestämmelsen, som trädde ikraft den 1 juli 2003, har följande lydelse.

Myndigheterna skall också se till att det är möjligt för enskilda att kontakta dem med hjälp av telefax och elektronisk post och att svar kan lämnas på samma sätt.

Alla kommuner och landsting har idag e-postadresser som är tillgängliga för kommunikation med allmänheten. Det är myndigheten som sådan som skall uppfylla skyldigheten, vilket innebär att det inte krävs att varje enskild tjänsteman skall ha en e-postadress som är öppen för extern kommunikation. Kravet kan uppfyllas antingen genom att kommunen/landstinget har en central e-postadress som tar emot all inkommande e-post och från vilken inkomna brev fördelas eller att varje nämnd har egen e-postadress.

Bestämmelsen är teknikbunden vilket innebär att skyldigheten inte omfattar t. ex. SMS eller andra elektroniska kommunikationssätt.

Syftet med bestämmelsen är att åstadkomma en generell höjning av myndigheternas servicenivå. Handlägningsbestämmelserna i 13- 30 §§ förvaltningslagen, som alltså gäller pågående myndighetsutövningsärenden, påverkas inte av den nya bestämmelsen i 5 §.

Bestämmelsen innebär inte att den enskilde har rätt att använda e-post i alla sammanhang när han/hon kommunicerar med en myndighet. Som exempel på när e-post inte kan användas kan nämnas de fall då lagstiftningen ställer krav på att den till myndigheten ingivna handlingen skall vara undertecknad. Bestämmelsen påverkar inte heller frågan om e-postmeddelanden kan uppfylla krav i lagstiftningen på skriftlighet. I departementspromemorian "Formel Formkrav och elektronisk kommunikation" (Ds 2003:29) finns en inventering av gällande formkrav för handlingar, dokument och meddelanden i lagstiftningen och i vilka fall kraven innebär hinder för elektronisk kommunikation och elektronisk dokument- och ärendehantering.

Den nya bestämmelsen medför att kommuner och landsting inte har rätt att spärra sina e-postadresser för inkommande post från vissa avsändare. Många myndigheter har idag problem med s.k. spam, alltså skräppost. Detta problem får man alltså inte lösa genom att blockera viss post från att tas emot av myndighetens e-postserver (prop. sid. 12).

Det är inte ett krav att varje inkommen e-postfråga måste besvaras med ett e-brev utan myndigheten har rätt att svara på annat sätt (prop. sid. 20). När det gäller kommunikation från myndigheter av sekretessbelagd information skall sådan inte skickas med e-post om inte en tillfredsställande säkerhetsnivå kan upprätthållas vid överföringen (prop. sid. 12).

2. Krav på information om användning av cookies

Den 25 juli 2003 trädde lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation i kraft. Lagen ersätter telelagen och lagen om radiokommunikation men innehåller även bestämmelser om integritetsskydd. Lagens 6 kap. 18 § lyder:

Elektroniska kommunikationsnät får användas för att lagra eller få tillgång till information som är lagrad i en abonnents eller användares terminalutrustning endast om abonnenten eller användaren av den personuppgiftsansvarige får information om ändamålet med behandlingen och ges tillfälle att hindra sådan behandling. Detta hindrar inte sådan lagring eller åtkomst som behövs för att utföra eller underlätta att överföra ett elektroniskt meddelande via ett elektroniskt kommunikationsnät eller som är nödvändig för att tillhandahålla en tjänst som användaren eller abonnenten uttryckligen har begärt.

Bestämmelsen reglerar användandet av s.k. cookies, teknik för att lagra eller få tillgång till information i eller från användarens terminal. Bestämmelsen innebär inget förbud mot användandet av cookies utan ett krav på information. Bestämmelsen gäller användningen av cookies genom allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster (t.ex. en webbplats på Internet) och omfattar därför inte användningen av cookies i intranät. Undantaget från

informationskravet i sista meningen omfattar t.ex. den tekniska funktionen som innebär att delar av en webbsida sparas i en s.k. cache. En sådan lagring som behövs för att underlätta överföringen av ett elektroniskt meddelande, får alltså ske utan att information om lagringen ges till användaren.

Bestämmelsen är straffsanktionerad i lagens 7 kap. 15 §.

För att uppfylla lagens krav skall informationen upplysa användaren om:

- att webbplatsen innehåller cookies,
- vad dessa cookies används till (ändamålet med behandlingen) och
- hur användaren kan undvika cookies (hindra sådan behandling).

Det finns två typer av cookies och båda omfattas av informationskravet. Den ena sparar en fil på användarens dator under en längre tid och används t.ex. vid funktioner som informerar användaren om nyheter på webbplatsen sedan senaste besöket. Den andra sparar en fil tills användaren stänger sin webbläsare och används t.ex. för att hålla reda på användarens gjorda inställningar under sessionen. Informationen i cookies är dock möjlig att använda även för andra ändamål, t.ex. att kartlägga en användares surfande.

Informationen om cookies behöver inte lämnas innan användaren får tillgång till hemsidan. Av förarbetena till bestämmelsen framgår att det är tillräckligt att informationen och möjligheten att undvika cookies ges under den ifrågasvarande sessionen. Av lagtexten framgår inte hur informationen skall presenteras på webbplatsen. Enligt vår uppfattning bör informationen placeras på ett tydligt sätt på webbplatsens startsida. Eftersom användare kan komma direkt in på en underliggande sida på webbplatsen torde den bästa lösningen i många fall vara att göra informationen direkt åtkomlig från huvudmenyn eller liknande.

Här följer ett exempel på hur en informationstext om cookies kan utformas för att uppfylla lagens krav. Observera dock att den del av texten som beskriver hur cookies används på webbplatsen måste anpassas till den aktuella webbplatsen:

Den här webbplatsen innehåller s.k. cookies.

På x-stads kommuns webbplats används cookies för att anpassa webbplatsen till användarens önskemål och ge användaren tillgång till vissa funktioner som tex. beställning av informationsmaterial. Webbplatsens funktionalitet är till viss del beroende av cookies.

Om du vill undvika cookies kan du ställa in din webbläsare så att du automatiskt nekar cookies eller informeras om att en webbsida innehåller cookies. Mer information om hur du går till väga finns i din webbläsares hjälpaavsnitt.

Enligt lagen om elektronisk kommunikation, som trädde i kraft den 25 juli 2003, måste svenska webbplatser informera om sin användning av cookies. Läs mer om den nya lagen och om cookies på Post- och Telestyrelsens webbplats, www.pts.se.

Mer information

Ytterligare information om den nya lagen om elektronisk kommunikation och om cookies finns på Post- och telestyrelsens Webbplats, www.pts.se.

Frågor med anledning av detta cirkulär besvaras i första hand av förbundsjuristen Staffan Wikell, kommunalrättssektionen, 08-452 75 51 och förbundsjuristen Per Henningsson, civilrättssektionen, 08-452-79 78.

SVENSKA KOMMUNFÖRBUNDET
Kommunalrättssektionen

Hans Ekman

Staffan Wikell